

Verbetering Waterkering Harlingen vanaf Zuiderhaven- dam tot keersluis "Het Sas"

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

11 oktober 2005 / rapportnummer 1233-82

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Verbetering Waterkering Harlingen vanaf Zuiderhavendam
tot keersluis "Het Sas"

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport
over Verbetering Waterkering Harlingen vanaf Zuiderhavendam tot keersluis "Het Sas",

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de Provinsje Fryslân door
de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.
Verbetering Waterkering Harlingen vanaf Zuiderhavendam
tot keersluis "Het Sas",

de secretaris

N.v. Buren

dr. N.W.M. van Buren

de voorzitter

dr. D.K.J. Tommel

Utrecht, 11 oktober 2005

commissie voor de milieueffectrapportage

College van Gedeputeerde Staten van de
provinsje Fryslân
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

uw kenmerk
605707

uw brief
12 juli 2005

ons kenmerk
1233-82/vB/jr

onderwerp
Toetsingsadvies over het milieueffectrap-
port Verbetering waterkering Harlingen
vanaf Zuiderhavendam tot keersluis
"Het Sas"

doorkiesnummer
(030) 234 76 51

Utrecht,
11 oktober 2005

Geacht College,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over m.e.r. Verbetering waterkering Harlingen vanaf Zuiderhavendam tot keersluis "Het Sas"¹. Het Wetterskip Fryslân is initiatiefnemer. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Leeuwarder Courant². De m.e.r. wordt doorlopen ten behoeve van de vergunningverlening in het kader van de Wet op de Waterkering.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. De Commissie heeft inspraakreacties ontvangen van het bevoegd gezag⁴. Voor zover relevant heeft zij deze reacties meegenomen in haar advies.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁵, zoals vastgesteld op 25 juni 2002;
- op eventuele onjuistheden⁶;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Zie bijlage 4.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.10

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER aanwezig is**. Het MER geeft een goede beschrijving van de voorgenomen activiteit, van de alternatieven en van de effecten daarvan op het milieu. Er is daardoor goede en bruikbare informatie beschikbaar gekomen om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming. Positief daarbij is de aandacht voor flexibiliteit van de waterkering voor nieuwe onvoorziene ontwikkelingen in het plangebied.

Onevenwichtigheid alternatieven

De Commissie constateert een onevenwichtigheid in de beschrijving van de alternatieven. In de effectbeschrijving en afweging wordt naar haar mening naar het voorkeursalternatief het Optimaliseringstracé (VA) toegewerkt en de objectiviteit niet altijd gehandhaafd. Enkele voorbeelden hiervan:

- het VA wordt gepresenteerd met een gesloten grondbalans. Dit is echter alleen het geval indien de grond civieltechnisch geschikt is. De kans hierop is gering;
- bij het Willemskadetracé is er in deeltracé 3 een probleem bij de fundering. Een oplossing wordt niet gegeven, waarmee het alternatief niet meer reëel is. Dit was niet mogelijk geweest als het ging om het VA of het meest milieuvriendelijk alternatief;
- in de samenvatting in het MER wordt alleen een visualisatie gegeven van het VA (deel 1 Hoofdrapport). De andere alternatieven worden niet gevisualiseerd.

Deze onevenwichtigheid in de beschrijving van de alternatieven is des te meer jammer omdat een uiteindelijke objectieve beoordeling van de alternatieven niet tot andere conclusies zou hebben geleid.

Onderbouwing coupures

De wenselijkheid van de coupures A (en eventueel van B) zijn vanuit leefbaarheidsoogpunt duidelijk. Echter de effecten van deze coupures op de veiligheid worden in het MER niet nader toegelicht.

■ De Commissie adviseert bij de vergunning het Wetterskip de veiligheidseffecten van de coupures nader toe te laten lichten.

Beschrijving kruinhoogte

In het MER ontbreekt een berekening die leidt tot de uiteindelijke kruinhoogte van NAP + 6,75 meter. Onduidelijk is ook of de alternatieven verschillen in kruinhoogte.

■ De Commissie adviseert bij de vergunning duidelijk aan te geven hoe de kruinhoogte tot stand is gekomen.

Stabiliteit en beheer

De verankering van de kadedamwand zal worden gekoppeld aan de waterkeringsdamwand.

■ De Commissie adviseert het Wetterskip bij de vergunning inzichtelijk te laten maken wat de gevolgen van deze verankering zijn voor de stabiliteit en het beheer van de waterkering.

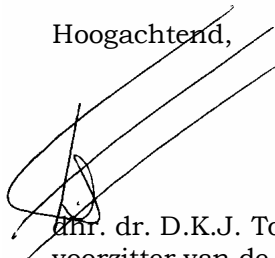
Verlichting

Op de wandelpromenade zal verlichting worden aangebracht. De mate waarin verlichting zal plaatsvinden zal naar de mening van de Commissie tussen de alternatieven waarschijnlijk niet verschillend zijn. Niet alleen vleermuizen, maar ook trekvogels kunnen worden gehinderd door zijwaarts en omhoog uitstralend kunstlicht. De noordwest en westrand van Friesland, waar het waterfront Harlingen toebehoort ligt in een belangrijke vliegroute.

■ De Commissie adviseert bij de vormgeving van de verlichting rekening te houden met de effecten van uitstraling voor trekvogels.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. De Commissie ontvangt graag het (ontwerp)besluit en de evaluatiedocumenten.

Hoogachtend,

dr. dr. D.K.J. Tommel
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Verbetering waterkering Harlingen
vanaf Zuiderhavendam tot keersluis
"Het Sas"

BIJLAGEN

bij het Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Verbetering
Waterkering Harlingen vanaf Zuiderhavendam
tot keersluis "Het Sas"

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 12 juli 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	15/7/05
nummer	
dossier	1233 - V08 1233 417/m46 (3x)
kopie naar :	VB JR +1233-4g(3x)

provinsje fryslân
provincie fryslân

Commissie voor de MER
postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Leeuwarden, 12 juli 2005

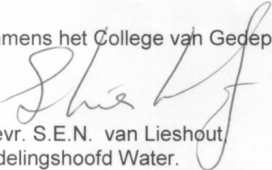
Ons kenmerk : 605707
Afdeling : Water
Telefoon : 058 - 2925678 / Jan Iuinstra
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : div.

Onderwerp:
Verbetering waterkering Harlingen

Hierbij delen wij u mee dat wij van Wetterskip Fryslân hebben ontvangen een conceptplan met bijbehorend milieueffectrapport voor de verbetering van de dijk te Harlingen. Wij sturen u ter advisering 3 exemplaren van de rapporten toe; 5 exemplaren heeft u inmiddels rechtstreeks van het waterschap ontvangen. Beide rapporten liggen van 14 juli tot 9 september 2005 ter inzage en op 7 september wordt een openbare zitting georganiseerd.

Wij houden u op de hoogte van de ter visie legging en zullen u de reacties die binnenkomen evenals het verslag van de zitting toesturen.

Namens het College van Gedeputeerde Staten,

Mevr. S.E.N. van Lieshout
Afdelingshoofd Water.

provinsje fryslân

BIJLAGE 2

Kennisgeving van het milieueffectrapport in "de Leeuwarder Courant" d.d. 14 juli 2005

provincje fryslân
provincie fryslân

provincje fryslân

MEDEDELINGEN VAN DE PROVINCIE FRYSLÂN GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRYSLÂN

Inspraak op milieueffectrapportage dijkverbetering Harlingen en concept dijkverbeteringsplan

Wetterskip Fryslân heeft een conceptplan ingediend met bijbehorend milieueffectrapport voor de verbetering van de dijk te Harlingen. Beide rapporten liggen van 14 juli tot 9 september 2005 tijdens kantooruren ter inzage op de volgende plaatsen:

- informatiecentrum in het Provinciehuis, Tweebaksmarkt 52 te Leeuwarden;
- gemeentehuis gemeente Harlingen, Voorstraat 35 te Harlingen;
- waterschapsgebouw Wetterskip Fryslân, Harlingerstraatweg 113 te Leeuwarden.

Tot 9 september 2005 kunt u schriftelijk opmerkingen maken over de rapporten bij de Gedeputeerde staten van Fryslân, postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden. Daarbij kan worden verzocht geen persoonlijke gegevens bekend te maken. Opmerkingen kunnen ook mondeling worden gemaakt tijdens een openbare zitting die wordt gehouden op woensdag 7 september in Trebol, Zuidoostersingel 1 te Harlingen, aanvang 19.30 uur. Op deze avond zal namens Wetterskip Fryslân een toelichting op de plannen worden gegeven.

Nadere informatie kan worden ingewonnen bij dhr. J. Langenberg van Wetterskip Fryslân (tel.: 058-2922035) of bij mw. S. Busch van de provincie Fryslân (tel.: 058-2925355).

PRESIDIUM

Datum : **Woensdei 20 juli 2005**
Begjin : **16.00 oere**
Plak : **Provinciehûs, Tweebaksmarkt 52 te Leeuwarden**

Op de wurklist stean ûnder oare de folgjende saken:

- Beslútelist fan de gearkomste fan 11 maaie 2005
- Agindearingsútstellen fan DS
- Konsept wurklist gearkomsten Provinciale Sleaten 28 septimber 2005
- Konsept wurklist gearkomste kommisje Lân, Loft en Wetter 21 septimber 2005

De gearkomste is iepenbier. Jo binne wolkom.

De te behanneljen stikken lizze op besjen by: it Ynformaasjesintrum provincje Fryslân, Tweebaksmarkt 52, Leeuwarden, tll. 058 - 292 55 24. Jo kinne de stikken ek besjen op www.fryslan.nl/statenstukken. Wolle jo in wink fan ús, as der nije stikken beskikber binne op it ynternet? Abonnearje jo dan op de nijebrief fan de provincje www.fryslan.nl/nieuwsbrief.

KENNISGEVING ONTHEFFING FLORA- EN FAUNAWET

Gedeputeerde Staten van Fryslân maken bekend dat zij op 11 juli 2005, op grond van artikel 68, lid 1, aanhef en onder c, jo artikel 68, lid 2 en lid 3 van de Flora- en Faunawet, ontheffing hebben verleend aan de Faunabeheereenheid Fryslân, Postbus 186, 9200 AD Drachten, van het bepaalde bij of krachtens artikel 9 van de Flora- en faunawet, voor het doden van spreuw met gebruikmaking van het hagelgeweer, op percelen gelegen binnen het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Fryslân, ter voorkoming van belangrijke schade aan riet, fruit en granen, voor de periode tot en met 15 juli 2010, zulks onder de beperking dat dit besluit, met ingang van 15 juli 2005 eerst gedeeltelijk in werking treedt, namelijk voor het gewas riet op percelen gelegen binnen de gemeente Tytsjerksteradiel.

Voor de overige gewassen en/of gebieden treedt dit besluit in werking op een nader te bepalen tijdstip.

U kunt de stukken inzien!
De ontheffing ligt vanaf 15 juli 2005 tot en met 26 augustus 2005 ter inzage op het Provinciehuis aan de Tweebaksmarkt 52 te Leeuwarden, waar de stukken van maandag tot vrijdag van 09.00 uur tot 16.00 uur kunnen worden ingezien.

LC 14/7/05
Leeuwarder Courant

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Wetterskip Fryslân

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten Provinsje Fryslân

Besluit: het vaststellen van het Dijkverbeteringsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C12.1

Activiteit: Het aanpassen van het zuidelijk deel van de waterkering tussen de Zuiderhavendam tot de keersluis het Sas in Harlingen.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 15 februari 2002

richtlijnenadvies uitgebracht: 22 april 2002

richtlijnen vastgesteld: 25 juni 2002

kennisgeving MER: 14 juli 2005

toetsingsadvies uitgebracht: 11 oktober 2005

Bijzonderheden: In het MER is de essentiële informatie aanwezig. Positief is de flexibiliteit van de waterkering voor nieuwe onvoorziene ontwikkelingen in het plangebied. In haar toetsingsadvies wijst de Commissie op de onevenwichtigheid van de alternatieven. Verder geeft zij aanbevelingen voor de onderbouwing van de coupures, beschrijving van de kruinhoogte, stabiliteit en beheer van de waterkering, verlichting.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. W. Bleuten

ir. C. van der Giessen

drs. L. Prins

ir. M.B. Schöne

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: dr. N.W.M. van Buren.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20050817	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	20051007
2.	----	De Waddenvereniging	Harlingen	20051007
3.	20050905	Hubert Jans & Co. BV	Harlingen	20051007
	20050919	Verslag openbare Zitting	Leeuwarden	

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Verbetering Waterkering Harlingen vanaf
Zuiderhavendam tot keersluis "Het Sas"**

Het aanpassen van het zuidelijk deel van de waterkering tussen de Zuiderhavendam tot de keersluis het Sas in Harlingen.

ISBN 90-421-1628-5